

ด่วน
ที่ พณ ๐๗๐๓/ ๒๐๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทวค. 12 รหัสเรื่อง : ศ30229 ลว กสย
วันที่ 7 ธค 62 รับที่ : 5274/62 ทค
เวลา 18.45 วันที่ : 07 ม.ค. 62 เวลา : 13:21

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถนนนันทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๓ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Counterfeit and Piracy Watch List) ของคณะกรรมการการค้ายุโรป

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนารายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Counterfeit and Piracy Watch List) ของคณะกรรมการการค้ายุโรป

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องรายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Counterfeit and Piracy Watch List) ของคณะกรรมการการค้ายุโรป มาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการการค้ายุโรป (European Commission: EC) ได้เผยแพร่รายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Counterfeit and Piracy Watch List) ตามนโยบายของ EC ในเรื่องระบบการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่สมดุลเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายทางสังคมในปัจจุบันและยุทธศาสตร์ด้านการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศที่สาม ที่ระบุให้การสนับสนุนการดำเนินการเพื่อป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญากับประเทศนอกสหภาพยุโรปเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของสหภาพยุโรป โดยรายงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งรัฐบาลและหน่วยงานกำกับดูแลด้านการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศนอกสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการใช้มาตรการที่จำเป็นและเหมาะสมในการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนทุกช่องทาง นอกจากนี้ รายงานฯ ยังมุ่งเน้นการสร้างตระหนักรู้ของผู้บริโภคให้ทราบถึงความเสี่ยงของการบริโภคสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจากแหล่งต่างๆ ที่ระบุในรายงานฯ

๒.สาระสำคัญ

รายงาน Counterfeit and Piracy Watch List ระบุสถานการณ์การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานอกสหภาพกว่า ๒๐ ประเทศ ซึ่งประมวลจากข้อมูลที่คณะกรรมการการค้ายุโรปจัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานอกสหภาพยุโรป โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๗๐ ราย ประกอบด้วยหลายภาคส่วน อาทิ ภาคเอกชน สมาคมที่เป็นตัวแทนเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา บริษัทที่ปรึกษากฎหมาย สภาหอการค้า ตลอดจนองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งได้นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามดังกล่าวมาประมวลกับข้อมูลจากสำนักงานทรัพย์สิน

ทางปัญญาแห่งสหภาพยุโรป (EUIPO) สำนักงานตำรวจยุโรป (Europol) และข้อมูลที่ได้รวบรวมจากประเทศสมาชิก สหภาพยุโรปเพื่อจัดทำเป็นรายงานดังกล่าว ทั้งนี้ รายงานฯ ได้ระบุรูปแบบการละเมิดออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑) ตลาดออนไลน์ที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์: ในรูปแบบ a) เว็บไซต์ที่ให้บริการฝากและแบ่งปันข้อมูล (Cyberlockers) b) เว็บไซต์ ซอฟต์แวร์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้บริการแปลงข้อมูลเพลงและวิดีโอเพื่อดาวน์โหลดเก็บไว้ในรูปแบบของไฟล์ส่วนตัว (Stream-ripping websites) c) เว็บไซต์รวบรวมลิงค์ไปยังเว็บไซต์ละเมิดอื่นๆ (Linking and referring websites) d) เว็บไซต์ที่ให้บริการแบ่งปันข้อมูลระหว่างผู้ใช้ (Peer-to-peer and BitTorrent indexing websites) e) เว็บไซต์ที่ให้บริการดาวน์โหลดเพลงโดยเรียกเก็บค่าบริการ f) เว็บไซต์ที่ให้บริการในการเข้าถึงภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ละเมิดลิขสิทธิ์ (Websites for Piracy Apps) g) ผู้ให้บริการเว็บไซต์สำหรับเว็บไซต์ให้บริการที่มีเนื้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ (Hosting Providers) h) เครือข่ายโฆษณาออนไลน์ที่สนับสนุนเว็บไซต์ที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ (Ad-networks) โดยพบว่าส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการดังกล่าวมีรายได้จากการโฆษณาออนไลน์และการเก็บค่าบริการ

๒) ตลาดขายสินค้าออนไลน์: รายงานฯ ระบุชื่อเว็บไซต์ที่มีการขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น Bukalapak (อินโดนีเซีย) EVO Company group (รัสเซีย) Naver.com (เกาหลีใต้) Snapdeal.com (อินเดีย) Xxjcy.com และ china-telecommunications.com (จีน) ในขณะเดียวกันรายงานฯ ได้ยกตัวอย่างเว็บไซต์ที่มีระบบการรับมือและป้องปรามการขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นไปตามมาตรฐานของ สหภาพยุโรป เช่น Aliexpress.com Tmall.com Taobao.com Amazon.com และ Ebay.com

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไทย รายงานฯ ระบุว่าพบการขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานบนเว็บไซต์ Lazada.co.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ขายสินค้าออนไลน์รายใหญ่ในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า อาทิ สินค้ากีฬา อุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ สินค้าแบรนด์เนม เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ โดยในรายงานฯ ได้กล่าวว่าการแจ้งเตือนให้นำสินค้าละเมิดออกจากเว็บไซต์ดังกล่าวยังทำได้ยาก มีกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน

๓) ตลาดออนไลน์ที่ขายผลิตภัณฑ์ยา: รายงานฯ ระบุว่าอุตสาหกรรมยาในสหภาพยุโรปได้รับผลกระทบจากการซื้อขายผลิตภัณฑ์ยาและเวชภัณฑ์ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาคิดเป็นมูลค่ากว่า ๑๐.๒ พันล้านยูโร (ร้อยละ ๔.๔ ของมูลค่าการจำหน่ายยาและผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของ EU) ทั้งนี้ พบว่ายังมีเว็บไซต์ที่มีการขายยาและผลิตภัณฑ์ที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น CJSC Registrar R01 โดยพบว่าส่วนใหญ่ยาผิดกฎหมายที่มีการจำหน่ายบนเว็บไซต์ครอบคลุมทั้งยาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและยาที่ใช้รักษาโรคเฉพาะทาง อาทิ ยารักษาโรคมะเร็ง ทั้งนี้ จากการอ้างอิงข้อมูลขององค์การอนามัยโลกพบว่าร้อยละ ๕๐ ของยาที่มีการจำหน่ายบนระบบออนไลน์เป็นยาปลอม

๔) ตลาดที่เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา: รายงานฯ ระบุรายชื่อตลาดที่พบการจำหน่ายสินค้าละเมิดใน ๑๓ ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา แคนาดา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ มาเลเซีย เม็กซิโก รัสเซีย ตุรกี ยูเครน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และไทย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไทย รายงานฯ ระบุว่าศูนย์การค้าเอ็ม บี เค เซ็นเตอร์ เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าละเมิดขนาดใหญ่ของไทย โดยพบสินค้าละเมิดกว่า ๑๐๐-๕๐๐ ชิ้นในแต่ละร้านค้า แม้ว่าจะมีความพยายามระหว่างกรมทรัพย์สินทางปัญญากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการจำหน่ายสินค้าละเมิดและมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างจริงจังแล้วก็ตาม นอกจากนี้ รายงานฯ ยังได้ระบุแหล่งจำหน่ายสินค้าละเมิดในไทยอื่นๆ ได้แก่ ตลาดกลางคืนพัฒนาพงษ์ และตลาดจตุจักร (กรุงเทพมหานคร) ร้านค้าบริเวณหาดป่าตองและตลาดกลางคืน (จังหวัดภูเก็ต) ตลาดถนนคนเดินในหมู่บ้านชาวประมง และถนนคนเดินหาดละไม เกาะสมุย (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ตลาดโรงเกลือ (จังหวัดสระแก้ว) และศูนย์การค้าไมค์ ซุปเปอร์มอลล์ พัทยา (จังหวัดชลบุรี)

ทั้งนี้ รายละเอียดรายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Counterfeit and Piracy Watch List) ของคณะกรรมการการค้ายุโรปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไทย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) กำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเนื่องจากการเผยแพร่รายงานการเฝ้าระวังเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของคณะกรรมการการค้ายุโรปรายชื่อของตลาดขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่รวมถึงตลาดสินค้าและตลาดขายสินค้าออนไลน์ของไทย ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการค้าและการลงทุนของประเทศและกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ประกอบกับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จึงเห็นควรพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๔. ความเห็นกระทรวงพาณิชย์

แม้การจัดทำรายงานฯ ในครั้งนี้จะเป็นครั้งแรกที่ EC ประกาศรายชื่อตลาดขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาแต่ที่ผ่านมา EU ได้ให้ความสำคัญกับการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยตลอด ประกอบกับการที่ประเทศไทยถูกระบุว่ามีการจำหน่ายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นจำนวนมากอาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการค้าการลงทุนของประเทศ ตลอดจนความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ดังนั้น ประเทศไทยควรใช้โอกาสนี้ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะในสถานที่จำหน่ายและเว็บไซต์ที่มีการจำหน่ายสินค้าละเมิดที่ถูกระบุรายงานดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลดีต่อไทยในการใช้ข้อมูลชี้แจงความคืบหน้าในการดำเนินการป้องกันและป้องปรามการละเมิดกับสหภาพยุโรปผ่านกลไกหารือด้านทรัพย์สินทางปัญญา (IPR Dialogue) ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี และนำไปสู่การหลุดออกจากการจัดอันดับด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทยที่ปัจจุบันสหภาพยุโรปจัดอันดับให้ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่ EU มีความกังวลเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาน้อย (Priority ๓) ในอนาคตต่อไป

๕. ข้อเสนอ

กระทรวงพาณิชย์เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามอบหมายให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทัพบก กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมศุลกากร สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในสถานที่จำหน่ายและเว็บไซต์ที่มีการจำหน่ายสินค้าละเมิดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งตัดช่องทาง การลำเลียงสินค้าละเมิด ตลอดจนประสานองค์การหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของหรือกำกับดูแลพื้นที่และเว็บไซต์ที่ถูกระบุในรายงานฯ เพื่อร่วมดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

สำนักส่งเสริมการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา

โทร. ๐๒ ๕๔๗ ๔๖๕๓

โทรสาร ๐๒ ๕๔๗ ๔๖๕๓